

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Peuteropvang Olleke Bolleke

Kwaliteitsonderzoek

voorschoolse educatie

Datum vaststelling: 11 april 2019

Samenvatting

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 29 oktober 2018 een onderzoek uitgevoerd naar de voorschoolse educatie op peuteropvang Olleke Bolleke. De reden voor dit onderzoek is dat de gemeente waarin het kinderdagverblijf is gevestigd, meedoet aan een pilot. In deze pilot Herijken toezicht op voor- en voerschoolse educatie (vve) en kinderopvang onderzoeken we onder andere of de gemeente en de schoolbesturen zicht hebben op de kwaliteit van de locaties en of zij zorgen voor verbetering van de kwaliteit. Met locaties bedoelen we kinderdagverblijven en de groepen 1 en 2 van basisscholen. Daarom hebben we op eerdere locaties in de gemeente Boxtel een onderzoek uitgevoerd.

Wat gaat goed?

Peuteropvang Olleke Bolleke gebruikt een programma dat gericht is op een brede ontwikkelingsstimulering van de peuters. De sfeer in groep is prettig en de pedagogisch medewerkers hebben een goed contact met de peuters. Hun handelen is steeds gericht op de ontwikkeling van de peuters. Verder is er een prettig contact met de ouders, de voerschool en andere samenwerkingspartners. Ten slotte staan de pedagogisch medewerkers ervoor open om scholingen te blijven volgen.

Wat kan beter?

Het aanbod voor voerschoolse educatie mist nog heldere opbouw en is te weinig gebaseerd op de te bereiken doelen. Ook ontbreekt een vertaalslag van de (globale) jaarplanning naar een korte termijnplanning (dag-/weekplanning). Hiernaast volgt de peuterspeelzaal de (brede) ontwikkeling van de peuters nog niet op een systematische manier. Dit samen maakt dat het nu niet duidelijk is of het aanbod en de begeleiding van de peuters goed passen bij wat de peuters nodig hebben en bij de (eventuele) achterstand die zij moeten inhalen. Verder kan de inrichting van de ruimte beter aansluiten bij het thema en kan deze de taalontwikkeling van de peuters meer stimuleren.

Samen met de basisschool zou Olleke Bolleke de doorgaande lijnen onder de loep kunnen nemen. Bijvoorbeeld voor de doelen die de peuters aan het einde van de voerschool bereikt zouden moeten hebben. De afspraken uit het convenant 'Boxtels model' zouden hierbij leidend moeten zijn.

Een beter zicht op wat (doelgroep-)peuters aan het einde van de

**Kinderopvangorganisatie:
Kindcentrum Kindertuin
Projecten B.V.**

LRK-nummer: 470580288

Totaal aantal doelgroeppeuters: 8

peuterfase bereikt moeten hebben, is ook nodig om het effect van vve te kunnen bepalen. Hierbij hoort ook het structureel evalueren van de procesonderdelen van de voorschoolse educatie. Tenslotte kan de dialoog met belanghebbenden over ambities en bereikte doelen, actiever gevoerd worden.

We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De Inspectie van het Onderwijs onderzoekt bij een aantal kinderopvangvoorzieningen met gesubsidieerde voorschoolse educatie en op enkele basisscholen met veel doelgroepkinderen in groep 1 en 2 de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van deze locaties. Zo ook op peuteropvang Olleke Bolleke.

Werkwijze

Wij vormen ons beeld van de kwaliteit door de praktijk van de voorschool te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2017 Voorschoolse educatie en primair Onderwijs. Wij hebben onderstaande standaarden onderzocht.

Standaarden voor de voorschool	Onderzocht
Ontwikkelingsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•
OP6 Samenwerking	•
Resultaten voorschoolse educatie	
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

We hebben observaties uitgevoerd van de pedagogisch-educatieve praktijk in de groep(en), documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met ouders, pedagogisch medewerkers, zorgcoördinatoren en locatiemanagers. Aan het eind van de onderzoeksdag hebben wij de resultaten van het onderzoek besproken met de locatiemanager en/of de houder van de kinderopvangorganisatie.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de waarderingen, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van de houder op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

.....

Waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

K Kan beter

V Voldoende

G Goed

.....

2 . Hoofdconclusie en vervolg

In dit hoofdstuk beschrijven we de hoofdconclusie en geven we de afzonderlijke waarderings weer per standaard op peuteropvang Olleke Bolleke.

Conclusie

De kwaliteit van de voorschoolse educatie op peuteropvang Olleke Bolleke is in algemene zin voldoende. Maar er liggen zeker ook nog verbeterkansen, bijvoorbeeld om ontwikkelingsresultaten (eind- en tussendoelen voor doelgroepeuters) en kwaliteitsdoelen te bepalen, te monitoren en te evalueren. Het gemeentelijke convenant biedt hiervoor voldoende aanknopingspunten.

Context

Kinderdagverblijf Kindertuin is onderdeel van Kindercentrum Kindertuin Projecten BV en is gevestigd in een brede school 'De Wilgenhoek', samen met basisschool De Spelelier, Twizon (BSO en TSO) en Buurtsportwerk. Het kinderdagverblijf heeft vijf stamgroepen waarin maximaal 16 kinderen per groep kunnen worden opgevangen. Op de peutergroep van peuteropvang Olleke Bolleke wordt voorschoolse educatie aangeboden.

De peutergroep die bezocht is, telt 16 peuters, waarvan 8 doelgroepeuters. Een deel stroomt door naar basisschool De Spelelier. De overige peuters stromen door naar een van de andere basisscholen in de buurt.

Basisvoorwaarden voorschoolse educatie volgens de GGD

De GGD-toezichthouder heeft op 29 juni 2018 de basisvoorwaarden voorschoolse educatie onderzocht. Uit dit onderzoek bleek dat de basisvoorwaarden geen tekortkomingen vertoonden.

3. Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de waarderingen en de resultaten van het onderzoek op peuteropvang Olleke Bolleke.

3.1. Ontwikkelingsproces

Ontwikkelingsproces	K	V	G
OP1 Aanbod		•	
OP2 Zicht op ontwikkeling		•	
OP3 Pedagogisch-educatief handelen		•	
OP6 Samenwerking		•	

OP1 Aanbod: gericht op de brede ontwikkelingsstimulering

Het aanbod is voldoende omdat het voorziet in een brede ontwikkelingsstimulering met een duidelijk accent op taalontwikkeling. Hoewel Olleke Bolleke een programma voor voorschoolse educatie gebruikt waarin de brede ontwikkeling van peuters wordt gestimuleerd op het gebied van taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling, kan de planning hiervan doelgerichter. Omdat er steeds meer kinderen komen met een taalachterstand, is het noodzakelijk dat de pedagogisch medewerkers het programma aanvullen met bijvoorbeeld extra pictogrammen voor veelgebruikte begrippen, die het programma al als bekend veronderstelt. Dit is nu nog niet het geval. Verder blijkt niet uit de themapanning welke doelen er worden nagestreefd met de aanvullende activiteiten. Ook is niet duidelijk hoe het aanbod rekening houdt met verschillen in ontwikkelingsniveaus tussen bijvoorbeeld de jongste en oudste peuters en de verschillen die er zijn tussen de doelgroepeuters.

Door de gegevens uit het kindvolginstrument beter te betrekken bij de themapanning kan het aanbod passender gemaakt worden. Ten tweede ligt er een kans om de speelleeromgeving te verrijken, zodat deze de mondelinge taalvaardigheid (waaronder de woordenschat) en de ontluikende geletterdheid van peuters meer stimuleert. Bijvoorbeeld door een leeschrijfhoek in te richten en interessante (echte) materialen aan te bieden die uitlokken tot ontdekken en communiceren.

Zicht op ontwikkeling (OP2): Voldoende zicht op de ontwikkeling, vertaling van ontwikkelingsgegevens naar doelen en activiteiten kan sterker

Wij waarderen deze standaard als voldoende. De voorschool volgt de ontwikkeling van haar peuters zodat zij een ononderbroken

ontwikkeling kunnen doorlopen.

Het intakegesprek met de ouders geeft de voorschool een eerste beeld van waar de peuters staan. Hierna verzamelen de pedagogisch medewerkers voortdurend ontwikkelingsgegevens over hun peuters en bespreken deze met elkaar en (bij opvallendheden of wanneer het een doelgroepeuter betreft), met de zorgcoördinator. Naast de korte gesprekjes bij de breng- en haalmomenten zijn er echter geen momenten voor (ingeplande) oudergesprekken over de ontwikkeling van de kinderen. De ouders met wie we hebben gesproken, vertellen wel dat de pedagogisch medewerkers de ontwikkeling van hun kind(eren) wel goed weten te vertellen en vroegtijdig signaleren als er meer hulp bij de ontwikkeling nodig is.

Bij de vve-peuters nemen de pedagogisch medewerkers aanvullend de peutertoets taal en rekenen af. Voor de overgang naar de basisschool (4 jaar) is ook een observatielijst beschikbaar. Hoewel het kindvolginstrument pas rond het derde jaar voor de eerste keer wordt ingezet, houden de pedagogisch medewerkers de ontwikkeling van de doelgroepeuters scherp in de gaten. Maandelijks wordt de ontwikkeling van deze peuters besproken met de eigen zorg-coördinator, en elke zes weken in het zorgoverleg met de basisschool en de consulent jeugd en gezin. Dit draagt er aan bij dat vve-peuters die onvoldoende (lijken te) profiteren van het reguliere vve-aanbod, of belemmerende factoren in de thuissituatie hebben, snel gesignaleerd worden.

Er is zeker ruimte voor verbetering. De voorschool kan de ontwikkeling van (met name) haar doelgroep peuters nog meer systematisch volgen. Zo kunnen de beschikbare ontwikkelingsgegevens explicieter gebruikt worden bij de begeleiding van groepjes en/of individuele peuters van wie de ontwikkeling achterblijft, dreigt te blijven, of juist voorloopt. Dit is een aandachtspunt. Een ander punt ter overweging is een extra oudergesprek met ouders van doelgroepeuters. Bijvoorbeeld na de wenperiode. Het veronderstelt wel dat er op dat moment al een breed zicht is op de kennis en vaardigheden op de verschillende ontwikkelingsgebieden.

De vertaalslag naar het dagelijkse handelen zou dan ook beter zichtbaar gemaakt kunnen worden in de dag- en weekplanning. In de onlangs geïntroduceerde logboeken zou daarna de voortgang van de vve-peuters op de gestelde doelen gevolgd kunnen worden.

Pedagogisch-educatief handelen (OP3): de pedagogisch medewerkers stimuleren de peuters in hun ontwikkeling

Deze standaard waarderen wij als voldoende. Het pedagogisch-educatief handelen stelt peuters in staat tot spelend leren en ontwikkelen. De pedagogisch medewerkers zorgen voor een prettig pedagogisch klimaat. De peuters voelen zich zichtbaar op hun gemak. De pedagogisch medewerkers handelen voldoende stimulerend en bieden een geborgen pedagogische speelomgeving. De ouders geven aan dat hun kind graag naar Olleke Bolleke gaat.

Wel liggen er nog kansen om het educatief handelen te versterken. Aan de hand van het voorbeeldspel, de begeleide activiteiten en de mogelijkheid tot eigen spel kunnen de pedagogisch medewerkers de peuters meer meenemen in de ontwikkelingsdoelen van het actuele thema waarbij rekening gehouden wordt met het ontwikkelingsniveau van de betreffende peuters. Een aandachtspunt in dit kader is ook de taaluitlokking bij de kinderen. Nu nog verwoorden de pedagogisch medewerkers de handeling. Ze zijn daarbij veelvuldig aan het woord. De uitdaging ligt nu bij het laten verwoorden door de peuters, zodat daarmee ook vastgesteld kan worden of de peuter het heeft begrepen en zelf ook de thema-woorden al gebruikt. De pedagogisch medewerkers kunnen het educatief handelen verder nog beter 'richten' door de activiteit vooraf te plannen en specifiek te koppelen aan een doel. Bijvoorbeeld door hun vraagtechniek beter af te stemmen op het mondelinge taaldoel dat zij willen bereiken met een peuter.

Samenwerking (OP6): prettige samenwerking met zowel vroegschool en andere partners; kansen voor intensivering met ouders

We waarderen deze standaard als voldoende.

De samenwerking met de externe zorgpartners verloopt naar wens en is hiervoor al beschreven. Met de basisschool is er op uitvoerend en beleidsmatig niveau constructief overleg en samenwerking. De samenwerking met de gemeente wordt ook als constructief ervaren. Met name de consulent Jeugd vervult hierin een belangrijke rol. Dit maakt dat de lijntjes kort zijn zodat kinderen met wie het niet goed gaat of dreigt te gaan, snel in beeld zijn en snel geholpen kunnen worden.

De samenwerking met ouders kan verder verstevigd worden. Bijvoorbeeld kijkochtenden voor ouders kunnen dit contact verstevigen. Het is daarbij belangrijk te gaan nadenken over de vraag hoe de voor- (en daarna de vroegschool) ouders gerichter kan ondersteunen om thuis de ontwikkeling van hun kind te stimuleren. Dit vraagt allereerst meer zicht op (kenmerken van) de ouderpopulatie zodat mogelijkheden en wensen van ouders helder worden.

3.2. Resultaten voorschoolse educatie

Resultaten voorschoolse educatie

K

V

G

OR1 Ontwikkelingsresultaten

Ontwikkelingsresultaten (OR1): Nog geen volledig zicht op het bereikte eindniveau van doelgroepeuters

De kwaliteit op deze standaard kan beter. In het gemeentelijk convenant ligt de afspraak vast dat de resultaten die de voorscholen behalen met de doelgroepeuters, afgeleid moeten zijn van de

doelstellingen en mijlpalen van onder meer de Stichting Leerplan Ontwikkeling (SLO). Deze zijn gericht op de vier ontwikkelgebieden die als speerpunt centraal staan binnen vve: taalontwikkeling, rekenontwikkeling, sociaal-emotionele ontwikkeling en motoriek. Olleke Bolleke hanteert deze doelstellingen nog niet als haar einddoelen. De gehanteerde peutervolgsystematiek biedt ook niet de mogelijkheid om de ontwikkeling van de vve-peuters op deze tussendoelen en mijlpalen te volgen en te evalueren. De vraag kan daardoor niet beantwoord worden in hoeverre de doelgroeppeuters de einddoelen bereiken zodat zij goed toegerust zijn voor de basisschool.

Hiernaast constateren we dat het overdrachtsformulier naar de vroegschool, niet aansluit bij het convenant. In het convenant maakt de gemeente de afspraak met de voor- en vroegscholen, dat de tussendoelstellen en mijlpalen in de ontwikkeling van een kind zijn opgenomen in het overdrachtsformulier van voor- naar vroegschoolse periode. Zij dienen dan als leidraad om een beredeneerd aanbod, passend bij de ontwikkelingsbehoeften van het kind te formuleren bij de overgang van voor- naar vroegschoolse periode. Het overdrachtsformulier geeft slechts een beperkt beeld van de taalontwikkeling, en gegevens over de rekenontwikkeling ontbreken in het geheel. Hierdoor komen de beoogde doorgaande lijn naar de voorschool en het uiteindelijke doel: een betere startpositie in groep 3, in het gedrang.

3.3. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	K	V	G
KA1 Kwaliteitszorg	•		
KA2 Kwaliteitscultuur		•	
KA3 Verantwoording en dialoog	•		

Kwaliteitszorg (KA1): systematische evaluatie van vve-kwaliteit kan beter

Deze standaard beoordelen we als 'kan beter', omdat er nu nog geen kwaliteitsdoelen voor de voorschoolse educatie zijn gesteld. Op gemeentelijk niveau zijn daartoe wel belangrijke aanzetten aanwezig. De afspraken in het convenant 'Boxtels Model', kunnen namelijk gezien worden als kwaliteitsindicatoren. Op basis daarvan zou (de houder van) Olleke Bolleke een systematiek kunnen ontwikkelen om op basis van eigen of uitbesteed onderzoek vast te stellen of ze haar eigen kwaliteit ook waarmaakt. Samen met de mogelijkheid om de ontwikkelingsresultaten bij de oudste peuters zichtbaar te maken, kan de houder dan over eigen kwaliteitsoordelen beschikken. Dit neemt niet weg dat er ook nu al wel evaluatiegesprekken plaatsvinden. Dit gebeurt in gesprekken tussen het managementteam, de unitcoördinator en de pedagogisch

medewerkers. Maar hoewel er dus zeker kwaliteitszorgactiviteiten plaatsvinden, gebeurt dit niet in een cyclisch proces van doelen stellen, activiteiten uitvoeren, resultaten evalueren en acties plannen ter verbetering en borging van de vve-kwaliteit. Dit is een belangrijk punt van aandacht. Het pedagogische beleidsplan kan meer ondersteuning bieden om deze cyclische aanpak in te voeren. Als het plan specifiekere ambities en doelen zou bevatten voor bijvoorbeeld taalstimulering, brede ontwikkelingsresultaten, zal dit helpen om de vve-kwaliteit gericht te evalueren, bewaken en te verbeteren.

Kwaliteitscultuur (KA2): voldoende professioneel, maar kansen om elkaar scherp te houden op de gerealiseerde kwaliteit

De kwaliteitscultuur is van voldoende niveau. De pedagogisch medewerkers zijn opgeleid in het programma voor voorschoolse educatie en de visie die daarachter zit. In het scholingsplan wordt opgenomen dat de medewerkers zich verder professionaliseren. De door de pedagogisch medewerkers ervaren toegenomen (taal) problematiek, vraagt om scholing. Aandacht voor deze vraag en de ervaren handelingsverlegenheid, zal dan ook zeker een plek moeten krijgen in het scholingsplan.

De kwaliteitscultuur kan ook nog versterkt worden door elkaar scherp te houden op de gerealiseerde kwaliteit. Nu nog gebeurt dat ad hoc en als de hectiek van alledag niet te hoog is. In de nog te ontwikkelen kwaliteitssystematiek kan collegiale coaching en feedback als structureel onderdeel opgenomen worden. Dat hoeft niet alleen binnen peuteropvang Olleke Bolleke te gebeuren. Uitwisseling met andere locaties van peuteropvang binnen de stichting kan stimulerend werken.

Verantwoording en dialoog (KA3): verantwoording van vve-kwaliteit en dialoog daarover kan beter

Deze standaard waarderen wij als kan beter. Hoewel er al wel in bepaalde mate sprake is van verantwoording afleggen aan externen, kan de verantwoording van de vve-kwaliteit vollediger worden wanneer voor meer vve-aspecten ambities en doelen worden vastgelegd en hierop een gerichte evaluatie volgt. Zo komen deze ook meer in lijn met de verantwoordingsafspraken die de houder met de gemeente heeft afgesproken in het 'Convenant Buxtels Model'. Hierin staan namelijk ook voor de peuters ambities en doelen verwoord over wat een peuter zou moeten kunnen bij de start van de basisschool.

Daarbij kan ook de dialoog met ouders verstevigd worden door hen meer inzicht te geven in de ontwikkeling van hun kind en het aanbod dat Olleke Bolleke biedt.

4. Reactie van de houder

Hieronder geeft de houder een reactie op de uitkomsten van het onderzoek en geeft de houder aan hoe ze hier mee aan de slag gaat.

Er is door de houder van peuteropvang Olleke Bolleke geen gebruik gemaakt van de hierboven genoemde mogelijkheid.